

راهنمای داروهای

بزرگ ایران

دکتر احمد بهمنی چیت ساز

سرشناسنامه

عنوان و نام پدیدآور

: راهنمای داروهای ژنریک ایران / احمد رهنمای چیت ساز

مشخصات نشر

: تهران، ثریا، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری

: ۸۲۴ ص، جدول

شابک

: ۵۵۰۰۰۰ ریال ۹-۳-۰۳-۸۵۳۸-۰۶-۹۷۸.

وضعیت فهرست نویسی

: فیپا.

یادداشت

: چاپ اول ناشر

موضوع

: داروهای ژنریک -- نمایه ها. Generic drugs-- Indexes

موضوع

: دارونامه ها-- ایران Pharmacopocias-- Iran

رده بندی کنگره

: RS ۵۵/۲/۹۲ ۱۳۹۵

رده بندی دیویی

: ۶۱۵/۱۰۵۵

شماره کتابشناسی ملی

: ۴۲۴۳۸۹۲

انتشارات

راهنمای داروهای ژنریک ایران

تألیف و گردآوری: دکتر احمد رهنمای چیت ساز

حروفچینی و صفحه آرایی: زهرا تقی پور آگاهی

نوبت چاپ: هشتم (چاپ اول ناشر)

چاپ: ترانه

شمارگان: ۲۰۰۰

ISBN: 978-600-8358-03-9

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۵۸-۰۳-۹

قیمت: ۵۵۰۰۰ تومان

تلفن: ۰۲۱-۲۲۰۴۰۸۹۹ _ ۰۲۱-۲۲۰۴۵۳۲۶

Email: drarchitsaz@gmail.com

حق چاپ برای مولف محفوظ و نقل مندرجات با ذکر ماخذ آزاد است.

مقدمه استاد

دارو درمانی جری لاینفک از امر درمان است. بکار گرفتن داروها جهت پیشگیری، تشخیص و مقابله با بیماری‌ها مستلزم داشتن اطلاعات درست و اساسی در مورد آنها می‌باشد این اطلاعات در مورد نحوه عمل، کینتیکس، وارد مصرف و منع مصرف، عوارض زیان بار، تداخلات مضر برای مصرف کنندگان، اشکال دارویی، مصرف آنها در شب‌دهی و بارداری، عوارض مسمومیت با آنها و مقابله درست با این عوارض دست‌اندرکاران امور دارو درمانی را قادر می‌سازد که به نحوی بخردانه از آنها استفاده نمایند. دسترسی سریع به منابعی مطمئن که نتواند مفصل نبوده و در عین حال حتی المقدور کامل باشند به این امر کمک می‌نمایند.

کوشش‌های همکار محترم جناب آقای دکتر رضا ده‌پور رهنمای چیت‌ساز با سابقه ای بیش از ۴۵ سال در تدوین چنین کتبی این امر مهم را میسر نموده است. تعدید چاپ‌های مکرر این کتب خود نشانگر این امر است که این زحمات مورد توجه همکاران بوده و دلیل محکمی جهت جلب اعتماد آنها بوده است.

تجارب این همکار ارجمند در تدوین کتاب حاضر و عرضه آن به همکاران پزشکی، داروساز، دندانپزشک، پیراپزشک و دیگر دست‌اندرکاران امر دارو درمانی قابل تحسین و تقدیر می‌باشد و در مقایسه با دیگر انتشارات که در این زمینه منتشر شده‌اند، ویژگی‌های منحصر به فردی دارد که در مراجعه به آن به خوبی می‌توان به آن پی برد.

موفقیت‌های بیشتر این همکار پیشکسوت را در ارائه چنین مجموعه‌هایی آرزو مندیم.

دکتر احمد رضا ده‌پور

استاد ممتاز فارماکولوژی دانشکده پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی تهران

پیش‌گفتار

دارویی ایران دو چندان کرد شناخت کامل خواص فارماکولوژیکی، متابولیسم، مکانیسم اثر و خلاصه هر گونه اطلاعاتی از یک دارو و لو آن دانسته بطور روزمره مورد استفاده پزشک یا داروساز قرار نگیرد، می‌تواند او را در درمان هر چه بهتر و سریع‌تر بیماری یاری رساند و این امر انگیزه در تهیه و تألیف کتاب حاضر است.

آشنایی با مونوگراف‌ها یا تک‌نگارهای موجود در این کتاب

در هر یک از مونوگراف‌های موجود در این کتاب، مطالب جامعی درباره داروی مورد بحث، در بخش‌های مختلف آن مونوگراف به صورت تفکیک شده از لحاظ موضوعی، ارائه شد است که جهت آشنایی بیشتر با کتاب و استفاده بهینه از آن، هر یک از این بخش‌ها و نحوه ارائه مطالب در آنها، در زیر به تفصیل معرفی می‌گردند:

۱- نام دارو، ژنریک دارو

در ابتدای هر مونوگراف، نام ژنریک دارو آورده شده است. از لحاظ لغوی منظور از نام ژنریک دارو، نام غیر تجاری یا نام بین‌المللی داروی باشد که نامی است که دارو را در تمامی کشورهای دنیا با آن می‌شناسند. در مورد اسامی ژنریک ارائه شده در این کتاب، توجه به نکات زیر ضروری است:

- گاهی اوقات در کنار نام اصلی دارو، عبارت دیگر چاپ شده است، که این بخش از نام دارو، قسمت اصلی نام آن نبوده و تنها دلالت بر نوع ملح یا استر داروی مذکور دارد که نشان دهنده ساختار شیمیایی آن دارو است. متداولترین املاح و استرهای به کار رفته در ساخت داروهای کشور ما عبارتند از: سدیم، پتاسیم، سولفات، کربنات، فسفات، سدیم فسفات، نیترات، دی‌نیترات، تری‌نیترات، سیترات، کلراید، بروماید، آیویداید، هیدروکلراید، دی‌هیدروکلراید، هیدروبروماید، استات، لاکتات، تارترات، بی‌تارتات، مالئات، استوناید، پروپیونات، دی‌پروپیونات، فن‌پروپیونات، بزیلات، تزیلات،

سخن و نگارش از ارکان اصلی روابط انسانی و واژه‌ها پایه‌های آنهاست. دانشمندان همه روزه به ژرفای تاریک مجهولات و مشکلات تازه پرمی‌کنند و انسان را بسوی تعالی و ترقی رهنمون می‌سازند. در این میان حفظ سلامتی و بهداشت آن حق مسلم هر بیمار است و هدف از تربیت کادر پزشکی بطور اعم نیل باین راستاست و در این میان داروسازان بزوجه‌ای که به روزه دارویی جدید را بعالم طب ارزانی می‌دارند جایگاه ویژه‌ای، با خود اختصاص می‌دهند که این دارو که دارای اثرات شیمیایی یگانه‌یست که تحت نام "ژنریک" عرضه و در مرحله تولید در کارخانجات مختلف اسامی گوناگون پیدا کند، که اسامی "تجارتی" روانه بازار می‌گردند.

در سالیان قبل که نظام تجارتی برای تهیه و توزیع دارو در ایران مانند بسیاری از دیگر کشورهای جهان حاکم بود برار دارویی انباشته از انواع و اقسام داروهای متنوع بود. با پیاده شدن طرح ژنریک این رنگارنگی داروها که ماهیت و فرمول شیمیایی همه داروهای یک گروه یکی و فقط در اسامی تجاری دارای اختلاف بودند محو گردید و سیستمی پیاده گردید که به (نظام نوین دارویی ایران) شهرت یافت. کتابی که در پیش رو دارید حاصل بیش از چهار سال تلاش و کوشش مستمر و پیگیر نویسنده و حاصل متجاوز چهل و پنج سال تجربه دارویی و نویسندگی مؤلف است که سرآغاز آن بدوران دانشجویی وی باز می‌گردد که اولین بار در چهل و چند سال قبل با نام (فرهنگ دارویی ایران) آغاز گردید که تا همین اواخر با نام (راهنمای داروهای ژنریک ایران) منتشر می‌گردید و کتاب حاضر بجز مشترکاتی اندک در زمینه پرداخت شکل و محتوا با چاپهای قبلی شباهت چندانی با سلف خود ندارد.

کتاب "راهنمای داروهای ژنریک ایران" در زمان خود مورد توجه و استقبال دست‌اندرکاران قرار گرفت و تا چاپ هفتم تجدید چاپ گردید که همین توجه و استقبال عمومی باز مسئولیت مؤلف را در تجدید نظر کلی و تطبیق آن با نظام

مختلف) بیان گردیده است.

۶- فرمول:

در این قسمت فرمول دارو بصورت گسترده همراه فرمول خام دارو نگاشته شده است که در این مورد فرمول BASE دارو در بعضی از تک نگارها با در نظر گرفتن ملح کاتیونی، آنیونی، اسیدی یا فلزی دارو نگاشته شده است و در صورتی که دارو از چند جزء ترکیبی تشکیل شده باشد اجزاء مختلف با علامت + پشت سر هم نگاشته شده است.

۷- موارد مصرف:

که تحت عنوان مهمترین موارد مصرف دارو بر اساس اطلاعات موجود و با توجه به اشکال دارویی فرآورده های موجود در نظام دارویی ایران بیان گردیده است. در ارتباط با موارد مصرف ذکر شده برای دارو در این کتاب، توجه به نکته زیر ضروری است. گاهی اوقات، شکل دارویی خاصی از یک دارو، مورد مصرف اختصاصی دارد که سایر اشکال دارویی آن، این مورد مصرف ذکر شده را ندارند. در این گونه موارد، مورد مصرف اختصاصی دارو، جداگانه نگارش گردیده است.

۸- مقدار مصرف:

این عنوان از نحوه استفاده و چگونگی مصرف و دوز دارو صحبت می کند و در صورتی که دارو بدو یا چند شکل متفاوت، وجود داشته باشد و یا بطور مشترک نزد نوزادان، کودکان، یا بزرگسالان مصرف داشته باشد، دوز آن بطور جداگانه ذکر گردید. در این گروه های سنی شرح داده شده است. در مورد بعضی از داروها، که مصرف اختصاصی چند گانه دارند دوز دارو به تفکیک شرح داده شده است. دوز نگهدارنده بعضی داروها را بصورت الزوم نگاشته شده است. راهنمایی های ارائه شده، این قسمت را، پزشک تجویز کننده یا داروساز تحویل دهند. لزوم مفید واقع خواهد شد. از جمله توصیه های ارائه شده مهم در این بخش چگونگی مصرف فرآورده های دارویی خوراکی (به عنوان مثال قبل یا بعد از غذا) و یا راه های مجاز مصرف فرآورده های تزریقی (به عنوان مثال راه عضلانی، وریدی، زیر جلدی) و یا سایر راه های موجود می باشد.

۹- حساسیت متقابل:

افراد حساس به یک دارو به کلیه داروهای قرار گرفته شده در آن گروه دارویی حساسیت دارند که تحت عنوان حساسیت متقابل شرح داده شده است.

۱۰ مکانیسم اثر:

بیان گر چگونگی نحوه اثر دارو در بدن طبق اطلاعات موجود

مزایا، اثاثات، دکانوات، هگز انوات، کاپرووات و ایزوتیونوات. از جمله توضیحات دیگری که گاهی اوقات در کنار نام دارو مشاهده می شود، نوع فرآورده آن می باشد. نوع فرآورده فقط در مواقعی در کنار نام دارو ذکر می گردد که داروی مورد بحث به اشکال مختلفی تولید شده و یا به عبارتی، از راه های متفاوتی قابل مصرف باشد. در این گونه موارد، در مورد یک داروی واحد، ممکن است دو یا چند مونوگراف مجزا ارائه شده باشد. انواع مختلف فرآورده های دارویی که گاهی اوقات بر اساس راه های مصرف دارو از هم متمایز گشته و به صورت مونوگراف های مجزا در این کتاب معرفی می گردند عبارتند از: فرآورده های خوراکی، فرآورده های تزریقی، فرآورده های استنشاقی، فرآورده های موضعی، فرآورده های موضعی پوست، فرآورده های چشمی، فرآورده های بینی، فرآورده های دهانی، فرآورده های رکتال، فرآورده های مهبلی و فرآورده های کاسنی.

۲- نام تجاری دارو - (BNND):

در زیر نام ژنریک دارو نام تجاری ثبت شده دارو ذکر می گردد. منظور از نام تجاری دارو، نامی است که معمولاً به آن تر و آسان تر از نام ژنریک آن است و به وسیله سازنده دارو انتخاب می گردد. بنابراین با توجه به این که یک دارو ممکن است در کارخانجات متعددی در کشورهای مختلف تولید گردد، معمولاً نام ژنریک دارو اسامی تجاری متعددی خواهد داشت.

۳- خاصیت درمانی:

که نشانگر گروه دارویی یا اثر درمانی داروست که از میان چندین خاصیت مختلف، مهمترین یا مشهورترین اثر درمانی دارو نوشته شده است. یک دارو ممکن است بیش از یک اثر درمانی داشته باشد که در این صورت در بیش از یک دسته دارویی طبقه بندی می گردد.

۴- گروه دارویی:

در این بخش از مونوگراف دارو، گروه دارویی دارو معرفی می گردد مانند کورتیکواستروئید یا NSAID.

۵- اشکال دارویی:

نشانگر اشکالی از داروست که در نظام دارویی ژنریک ایران وجود دارند و بعنوان راهنمایی برای کلیه دست اندرکاران پزشکی عمل می کنند.

در مورد داروهایی که به شکل دارویی خاصی عرضه نمی شوند (مانند ایکسینول یا اسید سالیسیلیک) و دوز و نحوه مصرف آن توسط پزشک تعیین و بوسیله داروساز تهیه می شود تحت عنوان BULK (پودر محلول یا گاز در ظروف

شرایط بالینی غیر معمول یا خطرانی که تجویز دارو نزد بعضی از بیماران تحت شرایط خاص ایجاب می کند و خطرانی که مصرف دارو نزد بعضی از بیماران در بر دارد و نیز آزمایشات و اقداماتی که در وضعیت بیمار اثر دارد در این قسمت توضیح داده شده است.

۱۷) عوارض جانبی:

طبقاً هر دارویی با اثر بر روی یک ارگانیسم احتمالاً عضو دیگر را تحت تأثیر قرار می دهد که گاهی اوقات این عوارض ثانویه مطلوب بوده و جزء موارد مصرف اصلی دارو در می آید (مانند سیپروهپتادین) و یا حتی مورد مصرف اصلی دارو را تحت الشعاع قرار می دهند (مانند مینوکسیدیل) ولی باید توجه داشت که در اکثر موارد این عوارض نامطلوب هستند در مورد بعضی از داروها این عوارض به ۳ دسته عوارض شایع و عوارض کمتر شایع و عوارض نادر شرح داده شده است. عوارض شایع عوارض هستند که در ۱۰٪ افراد بروز می کنند مانند مصرف آنتی هیستامین ها که سبب خواب آلودگی می شود. عوارض کمتر شایع که در کمتر از ۱۰٪ افراد ظاهر می شود مانند ناتوانی جنسی در مصرف BACLOFEN و عوارض نادر که در کمتر از ۱٪ افراد دیده می شود. مانند اشکال در تنفس در مصرف ASA.

۱۸- صرف در بارداری:

صرف داروها در دوره بارداری و یا به عبارتی مجاز یا غیر مجاز بودن مصرف دارو در این قسمت مورد بحث قرار می گیرد. هر گونه فراورده دارویی توسط مادران باردار از این لحاظ جایزه یا جریمه راوان است که این ترکیبات می توانند از راه جفت وارد گردش خونی جنینی شده و جنین را تحت تأثیر قرار دهند. از اینجایی که ممکن است برخی از داروها در طی دوره حاملگی خطرناک بوده و می تواند منجر به بروز نقایص جنینی، ناهنجاری های مادرزادی یا سقط جنین و یا احیاناً باعث ایجاد مشکلات خاصی در روند زایشان گردد که کلیه زنان باردار حتماً باید به این نکته توجه داشته و طی این دوره هیچ گونه فراورده دارویی، مکمل تغذیه ای و یا واکسن را بدون دستور پزشک یا توصیه داروساز مصرف نکنند.

از جمله عوارض یا مشکلاتی که ممکن است به دنبال مصرف برخی از داروها در طی دوره بارداری ایجاد شوند می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- سقط جنین یا مرگ جنین، تولد نوزاد مرده، تأخیر در رشد جنین، کم شدن وزن جنین، تکامل ناقص اعضای بدن، نقایص جنینی، ناهنجاری های مادرزادی، نارسایی های عضوی، اختلالات گردش خون، افت فشار خون

و یا حتی فرضیه های ارائه شده در مجامع علمی می باشد که در مورد بعضی از داروها متقن و مسجل و در مورد بعضی دیگر در حد حدس و گمان است که با عبارات (بنظر می رسد) و یا (احتمالاً) شروع می شود.

۱۱- فارماکوکینیتیک:

این تیتیر چگونگی انتشار دارو در بدن، پیوند آن با پروتئین های پلاسما، نیمه عمر، زمان لازم برای شروع اثر، زمان رسیدن به حداکثر غلظت خونی و حداکثر طول مدت اثر و بطور کلی چگونگی سیر اثر دارو در بدن را بیان می کند. زمانهای ارائه شده در این تیتیر چون قطعی نیستند بطور تقریبی ارائه گردیده اند. به عبارت ساده تر فارماکوکینیتیک یک دارو به مفهوم آن بیمار بر روی همان داروست.

۱۲- متابولیسم:

که نحوه چگونگی و محل متابولیزه شدن دارو در بدن را بیان می کند. اکثر داروها به طول در آن هستند و قبل از دفع از طریق ادرار و یا مدفع باستانی به ترکیبات بیشتر محلول در آب متابولیزه شوند. مهم ترین محاسبات متابولیسم داروها کبد است.

۱۳- جذب:

که محل و چگونگی جذب دارو در بدن را مشخص می کند. اگر چه دارو می تواند در سرتاسر دستگاه معدی-روشی جذب شود ولیکن تمام داروها بیشتر در قسمت فوقانی روده کوچک بواسطه سطح جذبی فوق العاده آن جذب می شوند. جذب داروهای محلول در چربی کندتر بوده و ممکن است ناکامل باشد.

۱۴- دفع:

که نحوه دفع دارو از بدن را توضیح می دهد. داروهای محلول در آب و متابولیت های آنها بمقدار زیادی از راه مکتانیم گلوامرولی و توبولار دفع می شوند و سرعت دفع آنها نیز بستگی به غلظت پلاسمایی، اندازه ملکولی و سرعت فیلتراسیون گلوامرولی دارند باید در نظر داشت که تیتیرهای متابولیسم، جذب و دفع دارد جزئی از فارماکوکینیتیک داروست که بعلافت اهمیت و قابلیت درک بیشتر در تیتیرهای مجزا مورد بحث قرار گرفته اند.

۱۵- موارد منع مصرف:

در این تیتیر مواردی که مصرف دارو غیر مجاز می باشد، ذکر گردیده است. این موارد اغلب شامل بیمارانی می شوند که در آنها مصرف دارو موجب وخیم تر شدن حال بیمار و بروز عواقب سوء خواهد شد که توضیح داده شده است.

۱۶- احتیاطات:

بدون دستور پزشکی یا مشورت با داروساز هیچ گونه فراورده دارویی، مکمل تغذیه‌ای و یا واکسن را مصرف نکنند.

از جمله عوارض یا مشکلاتی که ممکن است به دنبال مصرف برخی از داروها در طی دوره شیردهی در نوزاد شیرخوار ایجاد شوند، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- کندی یا تندی ضربان قلب، افزایش یا کاهش تعداد ضربان های قلب، افت فشار خون، بی ثباتی فشار خون، ناراحتی تنفسی، بی خوابی یا خواب آلودگی، تحریک پذیری یا بی حالی، بثورات جلدی، برفک دهان، تغییر رنگ دندان ها، اسهال، استفراغ، تب، خشکی پوست، حساسیت به نور، ضعف دست ها یا پاها و اختلالات حرکتی.

- در مواقعی که احتمال بروز عوارض یا مشکلات به دنبال مصرف دارو در دوره شیردهی وجود دارد یا از مصرف دارو باید پرهیز شود یا چنان که درمان با دارو در دوره شیردهی ضروری باشد، شیردادن به نوزاد باید قبل از مصرف دارو قطع گردد.

همچنین در برخی از موارد، مصرف دارو منعی نخواهد داشت ولی نوزاد شیرخوار از لحاظ بروز برخی از علائم باید تحت کنترل باشد.

۲۱- تداخل دارویی:

گاهی بیمار در یک برهه زمانی نیازمند بدریافت دو دارو با اثرات فرماکولوژیک متفاوت است که یکی بر روی دیگری اثر دارد. در بافت کاهش یا افزایش اثر یا جذب و ... داروی دیگر می‌تواند سبب این اثرات موجب تصحیح دوز یکی از داروها و یا در دردت از گاری شدید به قطع یکی از آنها که در درمان اهمیت کمتری دارد می‌گردد.

۲۲- مصرف در نوزادان:

مصرف دارو نزد کودکان به لحاظ حساسیت بدن سن باید با دقت بیشتری همراه باشد (نوزاد به ویژه سنی پیش دبستانی اطلاق می‌گردد).

۲۳- مصرف در خردسالان:

خردسالان به گروه سنی دبستانی اطلاق می‌گردد که به هر حال مصرف دارو در این گروه با نوزادان و بزرگسالان متفاوت است و بطور معمول دوز دارو در این گروه نصفه مقدار افراد بالغ است.

۲۴- مصرف در سالمندان:

بعضی از داروها نزد افراد سالخورده بعلت فرسودگی بافتها بخصوص کبد و کلیه اثرات ضعیف یا قوی تری دارند که تصحیح دوز دارو نزد این گروه سنی را الزامی می‌سازد.

۲۵- مسمومیت:

جنین، تومورهای مغزی جنین و همچنین مشکلات مربوط به زایمان.

در این بخش از مونوگراف، به طبقه بندی دارو در یکی از گروه های پنج گانه D.C.B.A و X اشاره می‌شود. این طبقه بندی بر اساس دسته بندی انجام شده به وسیله سازمان نظارت بر امور غذا و دارو در ایالت متحده امریکا می‌باشد که معتبرترین طبقه بندی در این زمینه به شمار می‌رود. تعریف هر یک از گروه های نام برده شده فوق جهت اطلاع و آشنایی بیشتر درص ... است.

گروه A: شامل داروهایی می‌شود که نتایج مطالعات جامع انسانی در مورد آنها حاکی از سلامت مصرف شان برای مادر یا جنین است. بنابراین مصرف این دسته از داروها در دوره بارداری عموماً بی خطر است.

گروه B: شامل داروهایی هستند که مطالعات انسانی در مورد آنها به طور کامل صورت گرفته است و بر روی جنین حیوانات هم اثر سوء ندارند.

گروه C: شامل داروهایی می‌شود که اثر آنها بر جنین انسان به طور کامل مطالعه نشده ولی بر حیوانات سبب مرگ جنین یا باقی گذاردن آثار سوء در آنها می‌شود. اکثر داروهای مورد مصرف در این دسته طبقه بندی می‌گردند. مصرف این داروها تنها زمانی مجاز است که نیاز به آنها کاملاً محرز شده باشد و فوائد مصرف دارو بطور کامل بر آثار سوء احتمالی آن برتری داشته باشند. بیشتر داروها در این دسته قرار دارند.

گروه D: شامل داروهایی می‌شود که آثار سوء آنها بر جنین انسان ثابت شده است ولی با وجود زیان های حاصله، تنها در صورتی که مسئله مرگ و حیات مادر در کار باشد، از این داروها استفاده می‌شود.

گروه X: شامل آن دسته از داروهایی است که اثر تراژون (ناقص الخلقه سازی) آنها محرز شده و مصرف آنها در دوره بارداری مطلقاً ممنوع می‌باشد.

۱۹- مصرف در شیردهی:

مصرف هر گونه فراورده دارویی، مکمل تغذیه‌ای یا واکسن توسط مادرانی که به نوزاد خود شیر می‌دهند از این لحاظ باید مورد توجه قرار بگیرد که این ترکیبات می‌توانند پس از ترشح در شیر مادر و تغذیه نوزاد، به بدن نوزاد شیرخوار راه یافته و او را تحت تأثیر قرار دهند. از آنجایی که مصرف برخی از داروها در طی دوره شیردهی می‌تواند باعث ایجاد مشکلات در نوزاد شیرخوار گردد، کلیه زنان شیرده باید حتماً به این نکته توجه داشته و طی دوره شیردهی

از واکسیناسیون بدون دستور پزشک نیز از جمله نایدهایی هستند که در این بخش توصیه شده و توجه به آنها در طول دوره درمان با دارو اهمیت دارد.

در پایان خاطر نشان می سازد که تهیه و تنظیم و آنگاه چاپ یک کتاب علمی-فنی هیچگاه خالی از اشکال یا لافل بدون غلط میسر نمی باشد و برغم دقت نظرها و سخت کوشی هایی که در جهت بحدقل رساندن و کمی و کاستی های کمی و کیفی در کتاب حاضر بخرج داده شده، باز هم آن احتمال وجود دارد که برخی از نارسائیها و لغزشهای ناخواسته از دید و توجه مؤلف پنهان مانده باشد و بعلاوه غالباً نویسندگان از ریزه کاریهای فنی چاپ و نیز جایخانه از مطالب علمی متن کتاب بی اطلاع هستند به همین علت مراجعه کننده و نیز استفاده کننده از این کتاب را بوجود چنین لغزشهای هشدار داده و قبلاً از این جهت پوزش طلبیده، امید آنکه عذر تقصیر را پذیرا باشید بذل توجه هر چه بیشتر شما اساتید، پزشکان، مدیران و دست اندرکاران امور پزشکی و دارویی، مدرسیین و دانشجویان دانشگاهها را در این باب خواستار و رهین منت اساتید محترم، پژوهشگران و خوانندگان کنجکاو، نکته سنج و صاحب نظری خواهم بود که اشکالات موجود را یادآوری و با راهنمائیها، تذکرات و ارشادات راهگشایانه خود مؤلف را در رفع نواقص در چاپهای بعدی یاری فرمایند.

در اینجا ارم میدانم از همسر و دخترم دکتر نسیم رهنمای چیت ساز که دست های گرانمایی را برای اینگونه خدمات برابم فراهم نمودند، تشکر دانی و سپاسگذاری نمایم. از جناب آقای نام رهنمای رئیس هیات مدیره اتحادیه واردکنندگان دارو و عصاره ها نمایندگان اتاق بازرگانی تهران که انگیزاننده این جانب ر تهیه و چاپ هشتم این مجموعه بوده اند صمیمانه تشکر و احترام و برای ایشان آرزوی موفقیت می نمایم، از افراد که در غلط گیری های چاپی و کلیه کسانی که در تهیه و تدوین این مجموعه یار و مدد کار اینجانب بوده اند سپاسگزاری می نمایم.

دکتر احمد رهنمای چیت ساز

۱۳۹۵

مسمومیت دارویی بمعنای مصرف بیش از حد دوز دارو می باشد که ممکن است سهوی و یا عمدی صورت گرفته باشد.

۲۶- درمان مسمومیت:

در این قسمت در هر دو مورد فوق (سهوی یا عمدی) که مسمومیت دارویی بروز کرده نحوه برخورد با مسموم و چگونگی درمان مسمومیت دارویی بروز کرده، بطور اختصار شرح داده شده است ولی بهر حال این امر نباید مانع از رساندن مسموم به بیمارستان گردد.

۲۷- شرایط نگهداری:

تنها در صورت نگهداری داروها در شرایط تعیین شده، این فرآورده ها قدرت اثر خود را از دست دادن به تاریخ انقضای اعلام شده حفظ خواهند کرد. علاوه بر این باید توجه داشت که نگهداری داروها در شرایط توصیه شده، تنها برای پایداری و حفظ قدرت اثر آنها نه باشد، بلکه در مورد برخی از داروها عدم نگهداری در این احوال منجر به فاسد شدن آنها و یا ندرتاً ایجاد ترکیبات سمی و مضر می گردد که در این صورت مصرف داروی تاریخ گذشته می تواند برای مصرف کننده آن خطرناک باشد همواره باید به خاطر داشت که در صورت تغییر رنگ یک فرآورده دارویی، مسامحه و رسوبات در اشکال دارویی مایع (مانند شربت، قطره، سوزنی یا محلول های تزریقی) و یا استشمام بوی نامطبوع، درباره ادامه مصرف آن باید با پزشک یا داروساز مشورت شود.

۲۸- توجه:

این بخش از هر مونوگراف شامل مهمترین توصیه ها برای مصرف کنندگان داروهای باشد. به عبارتی، در این قسمت باید به نایدهایی که هنگام مصرف داروها باید در نظر گرفته شوند، بیان می گردند. به عنوان مثال، ادامه دادن مصرف دارو تا پایان دوره درمان آن، مصرف منظم و به موقع دارو، نوشیدن مایعات هنگام مصرف دارو به مقدار کافی، به آهستگی تغییر وضعیت دادن (جهت پیشگیری از بروز سرگیجه) یا آهیناً مصرف کمتر یا بیشتر برخی از غذاها یا نوشیدنی ها، از جمله توصیه هایی هستند که در مورد نظر گرفته شده و عمل کردن به آنها باعث بهبود سریع تر بیماری و احتمالاً پیشگیری از بروز عوارض جانبی ناشی از مصرف دارو می گردد. راندگی نکردن در طول مدت مصرف دارو، قرار نگرفتن به مدت طولانی در معرض آفتاب، اجتناب